

Brussel, 16 juni 2021

Geachte minister-president,

Als bijlage vindt u ten behoeve van de Vlaamse Regering, de resolutie over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen.

Deze resolutie werd door het Vlaams Parlement aangenomen op 16 juni 2021.

Met de meeste hoogachting,

Martine GOOSSENS,
griffier

Liesbeth HOMANS,
voorzitter

De minister-president van de Vlaamse Regering
1000 BRUSSEL

RESOLUTIE

over geweld en discriminatie tegen lgbtqi+-personen

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat:
 - 1° Vlaanderen een internationale voortrekkersrol speelt op het vlak van gelijke kansen en rechten voor lgbtqi+-personen (lgbtqi+: lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning, intersex, plus);
 - 2° ondanks de ranking op de tweede plaats, de score van België op de Rainbow Europe Index na een verhoging van 72 naar 79 procent in 2018, licht terugviel naar 73 procent in 2020;
 - 3° het onderzoek Samenleven in Diversiteit (SID) van 2017 stelt dat de aanvaarding van holebiseksualiteit moeilijker ligt bij de bevroegde buitenlandse herkomstgroepen dan de aanvaarding van gendergelijkheid;
 - 4° negen op de tien holebi's in aanraking zijn gekomen met verbaal homofob geweld. Een op de drie kwam in aanraking met fysiek homofob geweld, een op de vijf met materieel geweld en vier op de tien met seksueel homofob geweld. Voor transgenderpersonen geven de cijfers dezelfde trend aan;
 - 5° uit 'A long way to go for LGBTI equality', een onderzoek door the European Union agency for fundamental rights uit 2019, blijkt dat meer dan 60 procent van de holebi's zichzelf niet durft te zijn in publieke ruimtes uit angst om bedreigd te worden en een op de drie holebi's daarom bepaalde plaatsen vermijdt;
 - 6° uit datzelfde onderzoek blijkt dat twee op de drie holebi's bang zijn om hand in hand met hun geliefde op straat te lopen, uit angst voor verbaal of fysiek geweld;
 - 7° een op de drie lgbtqi+-personen zich minstens één keer per maand onveilig voelt vanwege zijn seksuele geaardheid of genderidentiteit;
 - 8° uit onderzoek en enquêtes, zoals de enquête van de European Union Agency for Fundamental Rights over de situatie van lgbtqi+-personen in de EU, en uit verslagen zoals Born Free and Equal: Sexual Orientation and Gender Identity in International Human Rights Law van de Verenigde Naties, blijkt dat er in bepaalde landen binnen en buiten de EU steeds meer sprake is van openlijke discriminatie en haatzaaiende uitlatingen ten aanzien van lgbtqi+-personen. Het aantal door lgbtqi+-fobie ingegeven haatmisdrijven neemt in bepaalde landen binnen de EU toe, hoewel die aanvallen in strijd zijn met de grondrechten van lgbtqi+-personen;

- 9° uit onderzoek blijkt dat lgbtqi+-personen vaak een lager mentaal welbevinden hebben en een hoger risico lopen op suïcidedachten. In de afgelopen veertig jaar is de acceptatie van lgbtqi+-personen weliswaar verhoogd en werden hun rechten versterkt, maar hun mentaal welbevinden is niet in dezelfde mate mee geëvolueerd;
- 10° jongeren over het algemeen toleranter zijn als het over seksuele diversiteit gaat, maar minder goed scoren op het vlak van actieve lgbtqi+-fobie. Uit onderzoek van onder meer de Universiteit Gent blijkt bovendien dat een op de vijf jonge jongens aangeeft tegen gelijke rechten voor holebi's te zijn. Een op de vijf jonge jongens wil liever niet geassocieerd worden met een holebi in de publieke ruimte;
- 11° slachtoffers vaak pas aangifte bij de politie doen nadat de periode waarin concrete vaststellingen gedaan kunnen worden die de feiten of geleden schade onderschrijven, al overschreden werd;
- 12° er een lage meldings- en aangiftebereidheid is na lgbtqi+-gerelateerd geweld. Daar zijn diverse redenen voor: gebrek aan vertrouwen dat instanties iets met hun melding of aangifte zullen doen, het minimaliseren van de ondergane feiten, angst voor de reactie van de politie, escalatie of vernedering, de overtuiging dat niemand kan helpen, angst om uit de kast te komen, de wil om het privé te houden en de wil om te proberen het zelf op te lossen. Daardoor is er een grote onderrapportering, wat zich uit in een zogenaamd dark number van voornoemde incidenten;
- 13° er een te beperkte bekendheid en bereikbaarheid is van de bestaande hulporganisaties en hulplijnen voor lgbtqi+-slachtoffers;
- 14° veel slachtoffers niet bereikt worden voor ondersteuning en hulpverlening bij de verwerking van het incident;
- 15° slachtoffers van haatmisdrijven en discriminatie momenteel terecht kunnen bij de onafhankelijke gelijkheidsorganen (Unia, Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen, en de Genderkamer) en bij tal van organisaties in het Vlaamse middenveld (de CAW's, het Transgender Infopunt, Lumi enzovoort), die echter geen uniforme registratie en categorisering hanteren. Dat werkt een dubbel dark number in de hand: naast de onderrapportering doordat er minder meldingen zijn dan feiten, is er de onderrapportering doordat de feiten niet (uniform) geregistreerd worden als specifiek geweld op basis van genderidentiteit of seksuele oriëntatie. Daardoor is er een acuut gebrek aan overzicht van het totale aantal lgbtqi+-gerelateerde meldingen die bij al die organisaties worden gedaan;
- 16° na de effectieve melding van een incident, slachtoffers vaak verschillende keren hun verhaal opnieuw moeten brengen om de juiste hulp te krijgen. Een ketenaanpak en samenwerking met het federale niveau, wat politie en justitie betreft, is daarbij dus aangewezen;
- 17° er binnen de grenzen van de bepalingen over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer nog ruimte is voor de verbetering van de samenwerking tussen de onafhankelijke gelijkheidsorganen en andere organisaties waarbij er melding wordt gemaakt van geweld tegen lgbtqi+-personen;
- 18° er meer aandacht moet gaan naar de emotionele impact van gewelddelicten bij slachtoffers;
- 19° hulporganisaties zelf vragen om gerichte sensibilisering en om informatie te verkrijgen zodat ze slachtoffers van lgbtqi+-gerelateerd geweld kunnen ondersteunen;

- 20° er nog maar weinig onderzoek is gevoerd naar daderprofielen. In dat schaarse onderzoek wordt aangegeven dat de daders van homofoob geweld vooral jongens zijn die opgroeien in een precair milieu, waarbij de volgende factoren een versterkende rol hebben: er heerst een groepsdynamiek van tolerantie voor een negatieve houding tegenover holebi's en een sterk geloof in de traditionele rolpatronen van man en vrouw;
 - 21° de communicatie en het bijbehorende morele gezag van vertegenwoordigers van religieuze instellingen een impact heeft op het gedrag van de leden van hun geloofsgemeenschap;
 - 22° Vlaanderen de mogelijkheid heeft om via de verschillende beleidsdepartementen bij te dragen tot een mentaliteitsverandering die de aanvaarding van lgbtqi+-personen al op vroege leeftijd bij jongeren kan stimuleren en op die manier lgbtqi+-gerelateerd geweld en discriminatie in de kiem kan smoren;
 - 23° het derde interfederale actieplan SOGIESC momenteel in voorbereiding is en in het najaar van 2021 wordt verwacht (SOGIESC: Sexual Orientation, Gender Identity and Expression and Sex Characteristics);
- vraagt aan de Vlaamse Regering om:
- 1° informatie over de instanties waarbij melding gemaakt kan worden op basis van seksuele geaardheid, genderidentiteit en -expressie beschikbaar te stellen aan bestaande organisaties;
 - 2° na te gaan hoe die organisaties slachtoffers van lgbtqi+-gerelateerd geweld en discriminatie kunnen ondersteunen in de aanloop van het indienen van een klacht en het mogelijk te maken dat via de eerstelijns hulp al vaststellingen worden gedaan, nog voor een slachtoffer klaar is om klacht in te dienen;
 - 3° van het nog op te richten Vlaamse Gelijkekansencentrum, dat het Vlaamse takenpakket van Unia zal overnemen, een belangrijke actor te maken in dat debat en het beleid daarover, waarbij ook de goede samenwerking met de lokale besturen verzekerd wordt;
 - 4° een regeling uit te werken zodat slachtoffers melding kunnen doen bij de eerste hulporganisatie die ze contacteren, het eerste aanspreekpunt en of eerder welke hulporganisatie, waarna pas in een volgende fase het dossier voor diepgaandere opvolging doorverwezen zou worden;
 - 5° meer in te zetten op het bekendmaken van de bestaande hulplijnen, zoals Lumi, Transgender Infopunt, 1712, die de ervaring hebben met en kennis hebben over die specifieke problematiek;
 - 6° een uniforme registratiecategorisering in te voeren van meldingen van intimidatie of geweld op basis van seksuele geaardheid of genderidentiteit en -expressie bij alle verschillende organisaties en hulplijnen; waarbij er een specifieke categorie is voor lgbtqi+-geweld;
 - 7° via de invoering van een uniforme registratiecategorisering voor lgbtqi+-geweld een betere verbinding en wisselwerking tussen de verschillende hulplijnen te realiseren zodat vlot registreren en doorverwijzen mogelijk wordt;
 - 8° verder in te zetten op verruiming van de capaciteit en de openingsuren van de hulplijnen, en te blijven streven naar een verdere professionalisering van die meldpunten door te zorgen voor gerichte permanente vorming en opvolging voor de personeelsleden en vrijwilligers die de meldpunten bemannen;

- 9° niet uitsluitend te focussen op fysieke letsels, maar ook de emotionele impact bij slachtoffers in ogenschouw te nemen. Daarbij moeten betere structurele samenwerkingen met lgbtqi+-organisaties in dat verband leiden tot een meer gerichte doorverwijzing van slachtoffers naar hulp op maat binnen het bestaande zorglandschap;
- 10° de meldingen vanuit verschillende hulplijnen en dergelijke via jaarlijkse gecentraliseerde kwalitatieve en kwantitatieve rapportage te centraliseren, de tendensen nauw op te volgen en het beleid op basis daarvan bij te sturen;
- 11° te onderzoeken welke doelgroepen moeilijk bereikt worden en gericht werk te maken van extra sensibilisering om zo de tendens van onverdraagzaamheid bij hen tegen te gaan;
- 12° het aanbod van het vierhoeksoverleg tegen homofobie (het lokaal bestuur, de politie, het maatschappelijk middenveld en Unia of in de toekomst het Vlaamse Gelijkekansencentrum) beter bekend te maken bij de lokale besturen zodat ze kort op de bal kunnen spelen en daadkrachtig daders kunnen volgen;
- 13° gebruik te maken van de resultaten van het lopende onderzoek naar holebifoot en transfoot geweld (oplevering 2023) voor preventieve sensibiliserings- en bewustmakingscampagnes die gericht zijn op bekende daderprofielen, en daarnaast gebruik te maken van al bestaand onderzoek;
- 14° acties te ondernemen om zo veel mogelijk slachtoffers van misdrijven die verband houden met de seksuele geaardheid of genderidentiteit of -expressie, aan te moedigen aangifte te doen van die feiten en een klacht in te dienen bij de politie;
- 15° een extra focus te leggen op de problematiek van het dubbele taboe van grensoverschrijdend gedrag bij de lgbtqi+-gemeenschap, waarbij trajecten uit verschillende sectoren als inspiratiebron kunnen dienen;
- 16° te onderzoeken in welke mate het aangewezen is om bij andere beleidsdomeinen een traject op te richten dat vergelijkbaar is met het traject dat bestaat binnen de jeugdsector met de aanspreekpunten integriteit (API's), en de sportsector met de API's en het Vlaams sporttribunaal, gelet op de meerwaarde van die trajecten;
- 17° de sensibiliserings- en bewustwordingssopleidingen niet alleen open te stellen voor hulporganisaties, maar ook voor de opleidingen tot aanspreekpunt integriteit die nu al bestaan binnen de sport- en jeugdsector;
- 18° die thematiek en de impact van de communicatie vanuit geloofsgemeenschappen en de seculiere levensbeschouwingen te agenderen op de Vlaamse interlevensbeschouwelijke dialoog;
- 19° via het onderwijs in overleg met onderwijspartners verder te werken aan een mentaliteits- en attitudeverandering die lgbtqi+-gerelateerd geweld en discriminatie probeert te voorkomen door:
 - a) scholen te ondersteunen in het voeren van een inclusief antipestbeleid met specifieke aandacht voor lgbtqi+-personen, gericht op zowel leerlingen als onderwijsprofessionals;
 - b) scholen te sensibiliseren over de vele manieren waarop ze, met sterke betrokkenheid van de leerlingen, onveiligheid, onzichtbaarheid en sociale uitsluiting van lgbtqi+-jongeren kunnen tegengaan;
 - c) aandacht te hebben voor seksuele en genderdiversiteit in de eindtermen van het basisonderwijs naar analogie van de eerste, tweede en derde graad van het secundair onderwijs, en de bestaande lesmaterialen maximaal in het onderwijs te integreren;

- 20° een veelzijdig welzijnsbeleid ten aanzien van lgbtqi+-personen te ontwikkelen dat inzet op alle levensdomeinen en levensfasen, met een focus op preventie en inclusieve zorg, en daartoe de volgende concrete acties te ondernemen:
- a) de aandacht voor lgbtqi+-thema's in de welzijns- en zorgsector gangbaar te maken, zodat er automatisch rekening wordt gehouden met de noden van lgbtqi+-personen;
 - b) in de opleidingen voor die sectoren voldoende aandacht te besteden aan lgbtqi+-thema's;
 - c) gericht onderzoek te voeren naar het welzijn van lgbtqi+-personen en naar preventie en zorg op maat om het welzijn van lgbtqi+-personen te verhogen en toe te zien op de uitvoering van het suïcidepreventiebeleid, waarin lgbtqi+-personen als expliciete risicogroep erkend zijn;
 - d) op de website 1712.be van de professionele hulplijn voor vragen over geweld, misbruik en kindermishandeling relevante informatie toe te voegen over lgbtqi+-gerelateerd geweld;
- 21° er bij de Federale Regering op aan te dringen dat ze:
- a) acties onderneemt zoals er in Vlaanderen al diverse bestaan, om zo veel mogelijk slachtoffers van misdrijven die verband houden met seksuele geaardheid of genderidentiteit en -expressie aan te moedigen aangifte te doen van die feiten en een klacht in te dienen bij de politie;
 - b) vaart zet achter het opstellen en uitrollen van het interfederaal actieplan SOGIESC;
 - c) meldingen bij de politie die niet leiden tot een klacht, op kan nemen in de jaarcijfers over lgbtqi+-gerelateerd geweld;
 - d) werk maakt van het afschermen van de identiteit van het slachtoffer bij het instellen van een onderzoek naar aanleiding van een aangifte van lgbtqi+-gerelateerd geweld;
 - e) het onthaal, de opvang en de dossierbehandeling van slachtoffers van geweld en discriminatie gerelateerd aan lgbtqi+, bij de politiediensten optimaliseert door middel van relevante opleidingen en bijscholingen.

AANGENOMEN DOOR HET VLAAMS PARLEMENT,

Brussel, 16 juni 2021.

Griffier,

Voorzitter,